Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Wakker Dier
[redacted]
Postbus 92024
1090 AA AMSTERDAM

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lvvn

Ons kenmerk
DGA-DAD / 106343214

Datum 24 juni 2026
Betreft Antwoord op uw brief over transport en slacht van hoogdrachtige melkkoeien

Geachte [redacted]

Dank voor uw brief van 21 april 2026. Deze brief was geadresseerd aan mijn collega, minister Van Essen. Aangezien het onderwerp dierenwelzijn betreft, beantwoord ik deze brief.

U vraagt in uw brief aandacht voor uw zorgen over het transporteren en slachten van (hoog)drachtige melkrunderen. U vraagt mij om erop toe te zien dat de NVWA het interventiebeleid strikt toepast en overtredingen sanctioneert, het zwaarder straffen van overtredingen via het strafrecht (weer) in te voeren en de ontwerpregelgeving uit 2020, die het in de handel brengen van runderen en varkens in het laatste trimester van de dracht met het oog op slacht verbiedt, af te ronden.

Ik begrijp uw zorgen. Hoogdrachtige dieren zijn kwetsbaarder en moeten met zorg en aandacht behandeld worden. Het transporteren van hoogdrachtige dieren naar het slachthuis past daar niet bij. Het transport van dieren waarbij de dracht voor 90% of meer gevorderd is, is wettelijk verboden. Hieronder ga ik één voor één op uw verzoeken in.

Handhaving
De NVWA houdt toezicht op het transport van dieren en handhaaft waar nodig en mogelijk. In het slachthuis controleert de NVWA zeer strikt op de drachtlengte van de koeien. Zij bekijkt daarbij de uiterlijke kenmerken van de foetus, wanneer een koe vermoedelijk hoogdrachtig is. Op basis van uiterlijke kenmerken van de foetus alleen kan niet vastgesteld worden of de draagtijd voor 90% of meer gevorderd is en of het transportverbod is overtreden. Daarom kan alleen een verdenking van een overtreding van dat verbod ontstaan. In dit geval stelt de NVWA-dierenarts een rapport van bevindingen op. Vervolgonderzoek bij de veehouder moet daarna uitwijzen of de draagtijd daadwerkelijk voor 90% of meer gevorderd is. Wanneer dat het geval is, legt de NVWA een bestuurlijke boete op aan de veehouder.

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ons kenmerk
DGA-DAD / 106343214

Daarnaast werkt de NVWA op dit moment aan een project waarbij de beweegredenen van veehouders om hoogdrachtige runderen te laten vervoeren worden onderzocht. Met deze informatie wordt een handhavingsaanpak ontwikkeld gericht op de beweegredenen van veehouders, met als doel voorkomen dat hoogdrachtige runderen op transport gaan.

Strafrecht
De strafrechtelijke aanpak zag niet toe op het overtreden van de 90% dracht regel uit de transportverordening, maar op een overtreding van artikel 2.1 van de Wet Dieren. Bij een strafrechtelijke aanpak is de bewijsvoering lastig, omdat voorwaardelijk opzet moet kunnen worden bewezen. Uit een inventarisatie bleek dat er geen sprake is van veelplegers op dit vlak en dat in voorkomende gevallen veehouders geen kennis hadden van (de vordering) van de dracht. In samenspraak met het Openbaar Ministerie heeft dit geleid tot het besluit om primair te handhaven via het bestuursrecht. Zoals ik heb aangegeven in mijn brief van 18 juni 2026 aan de Tweede Kamer (Kamerstuk 33 835, nr. 262) werk ik aan een aanpassing van het bestuursrechtelijke boete-instrumentarium, waardoor (fors) hogere en omzetgerelateerde boetes opgelegd zullen kunnen worden. Bij veelplegers kan nog steeds het strafrecht worden ingezet.

Ontwerpregelgeving
De ontwerpregelgeving waar u in uw brief over schrijft, ziet op een verbod op het in de handel brengen ten behoeve van de slacht van drachtige runderen en drachtige varkens waarvan de draagtijd voor tweederde of meer gevorderd is. Het gaat hierbij om strengere nationale regels ten opzichte van EU-regelgeving ten aanzien van de bescherming van dieren tijdens transport. Het voorgenomen verbod kan daarom alleen gelden voor runderen en varkens waarbij de verhandeling in Nederland plaatsvindt.

Deze ontwerp-regelgeving is via een Handhaafbaarheids-, Uitvoerbaarheids- en Fraudebestendigheidstoets (HUF-toets) in 2020 als niet handhaafbaar, niet uitvoerbaar en niet fraudebestendig beoordeeld door de NVWA, omdat er geen beoordelingscriteria waren om voorafgaand aan of tijdens de slacht vast te stellen of een rund of varken in het laatste derde deel van de dracht was. Naar aanleiding van deze HUF-toets is o.a. onderzoek door Universiteit Utrecht gedaan naar bruikbare parameters aan het levende moederdier en aan de foetus waarmee dit verbod mogelijk wel kan worden gehandhaafd. Op basis van een verkenning door LVVN en NVWA werd de ontwerp-regelgeving vervolgens, in 2022, met inachtneming van deze parameters, als beperkt uitvoerbaar en handhaafbaar ingeschat vanaf een drachtduur vanaf ongeveer 78%.

De beperkte reikwijdte van de ontwerp-regelgeving (alleen nationaal), de beperkte handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid en de kritiek van de Afdeling advisering van de Raad van State en de Europese Commissie op een soortgelijk initiatiefwetsvoorstel van het Tweede Kamerlid Ouwehand in het licht van de uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid en proportionaliteit maken dat ik een verbod voor het in de handel brengen van runderen en varkens in het laatste tweederde deel van de dracht met het oog op slacht op dit moment als onvoldoende effectief en praktisch niet-haalbaar inschat.

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ons kenmerk
DGA-DAD / 106343214

Desondanks vind ik het heel belangrijk dat dieren, inclusief dieren in de baarmoeder, goed beschermd worden. Daarom steun ik het project van de NVWA waarbij ze de beweegredenen van veehouders om hoogdrachtige dieren af te voeren in kaart brengen, om interventies te ontwikkelen om te voorkomen dat deze dieren op transport worden gezet. Dit is ook waarom ik werk aan een aanpassing van het bestuursrechtelijke boete-instrumentarium, zodat straks hogere boetes opgelegd zullen kunnen worden bij overtredingen van de dierenwelzijnsregelgeving.

Verder vind ik het van belang dat aanscherping van de maximale drachtduur bij transport op Europees niveau plaatsvindt. Daarom pleit ik in Europa bij de herziening van de Transportverordening voor een lagere maximale drachtduur – die ook beter uitvoerbaar en handhaafbaar is dan de huidige maximale drachtduur - voor het transport van drachtige dieren.

Hoogachtend,

Silvio P.A. Erkens
Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur